

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2015-03-31
Besvaras senast
2015-04-21

Till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:469 Regional tillväxt och förutsättningar för jobb på norra Gotland

Gotland har på många sätt unika förutsättningar för både natur och människor. Genom samspelet mellan dem som bott och verkat där och naturen har ön formats genom århundradena. Den rika kalkstenen har alltid varit en grund för ön, för växter och djur, för gotlänningar och gitar. Men samtidigt som havet ger ön dess särart innebär det utmaningar för kommunikationer, företagande och jobb på ön. Tillsammans med jordbruk och besöksnäring utgör kalk- och cementindustrin en omistlig del av Gotlands näringsliv och den regionala utvecklingen.

Öns unika natur måste bevaras, och därför är redan i dag är, bland annat genom naturreservat, Natura 2000-områden och inte minst det generella och ofta utökade strandskyddet, stora områden skyddade.

Förslag om utökat skydd av områden måste övervägas noga. Behov av jobb, tillgång till och användning av vatten och mark måste balanseras. Negativa konsekvenser för natur, verksamheter och jobb måste så långt som möjligt undvikas. Både skyddade områden och verksamheter måste anpassas för att det ska vara möjligt att tillgodose öns alla behov. Det måste finnas plats såväl för företagande och jobb inom industri, gröna näringar och turism som för skydd av natur och grund- och dricksvatten. Detta kräver kunskap, helhetssyn och en nära dialog mellan statliga myndigheter, Region Gotland, företag och inte minst enskilda och markägare.

Efter uppdrag från regeringen har länsstyrelsen på Gotland lämnat ett förslag om kraftigt utökade – 15 nya och 10 utvidgade – Natura 2000-områden på Gotland. Länsstyrelsen på Gotland har varit mer ambitiös än andra länsstyrelser och föreslagit mer än vad EU begärt av Sverige. Man har bland annat föreslagit att ett Natura 2000-område inrättas i anslutning till Ojnare myr.

Effekten av denna del av länsstyrelsens förslag blir att planerad framtida kalkbrytning omöjliggörs. Detta är mycket oroande eftersom kalkbrytningen har stor betydelse inte bara för Gotland utan också som råvara för den svenska stålindustrin. Kalk- och cementindustrin på norra Gotland står för 75 procent den svenska produktionen. Tvingas den upphöra kommer dock behovet av kalk och cement inte att upphöra utan behöva ersättas av import. Cementas anläggning i Slite utsågs så sent som i februari i år till den cementfabrik i

världen som bäst lyckats ersätta fossila bränslen med förnybara. Ökad import av cement till Sverige leder alltså till ökade klimatutsläpp globalt.

Länsstyrelsens förslag har också fått skarp kritik, såväl för bristfällig dialog med berörda som för kort remisstid och obefintlig konsekvensanalys. En enig regionstyrelse konstaterar bland annat: ”Kalken är en resurs för såväl Gotland som hela landets industri. Region Gotland ser ytterst allvarligt på de begränsningar av framtida utvecklingsmöjligheter som förslaget kan innebära. Varken norra Gotland eller Gotland som helhet har råd att mista arbetstillfällen.” Kritiken delas av såväl fackförbund och näringsliv som markägare och enskilda. Trots denna massiva kritik har länsstyrelsen valt att bortse från remissvaren och skyndsamt lämnat in sitt förslag till Naturvårdsverket. Naturvårdsverket överlämnade med drygt en veckas beredningstid, och utan ytterligare dialog med berörda på Gotland eller Region Gotland, sitt förslag till regeringen.

Miljöpartiet har sedan länge drivit att områdena vid Ojnare myr ska utpekas som Natura 2000, just så som länsstyrelsen på Gotland nu föreslagit. Till exempel uppmanade nuvarande klimat- och miljöministern Åsa Romson i ett radioinslag den 31 augusti 2012 den då sittande regeringen att göra Ojnare myr till Natura 2000-område.

Intressant nog har just detta förslag redan prövats av regeringen och avslagits. I ett regeringsbeslut från 2006 konstaterade den dåvarande socialdemokratiska regeringen att ”det är viktigt att särskilt uppmärksamma den kalk- och cementindustri som finns på norra Gotland. Dessa företag är av mycket stor betydelse för sysselsättningen på ön samt för råvaruförsörjning till bland annat stålindustrin. Det är därför nödvändigt för företagen att kunna få tillgång till mark för brytning av kalk.” Jag delar den bedömning som då gjordes och anser att den är lika aktuell i dag.

Jag vill därför fråga närings- och innovationsminister Mikael Damberg följande:

Vilken betydelse bedömer näringsministern att kalkbrytningen på Gotland har för den regionala utvecklingen och jobben på Gotland samt för råvaruförsörjningen i Sverige?

Anser näringsministern att det, så som regeringen konstaterade 2006, är viktigt att säkra tillgång till mark för framtida kalkbrytning på norra Gotland?

Anser näringsministern, så som bland annat regionstyrelsen, fackförbunden, företagen och LRF på Gotland, att förslaget som länsstyrelsen lämnat hotar förutsättningarna för en fortsatt kalk- och cementindustri på Gotland?

.....
Anders Åkesson (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors